

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrta leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za 6 krat razdeljeno peti vrstici 1 krat 15 h, 2 krat 25 h, 3 in večkrat 35 h. Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 15.

V Ptuj v nedeljo dne 14. aprila 1912.

XIII. letnik.

Cenjeni naročniki!

Začetkom novega četrletja se zopet obrčamo do Vas s prošnjo, da nam obdržite zvestobo Vemo sicer, da nasprotniki z najgršimi sredstvi, s podlo hujskarijo, z izrabljanjem poštene narodne misli in svete katoliške vere proti našemu listu nastopajo. Vemo, da je v nekaterih krajih človek naravnost junak, ako se upa prištevati k stranki

„Stajerca“

ki ima vendar jasni program, odkrito besedo in pošteno obrambo vbolega ljudstva. Gonja nasprotnikov je ravno v zadnjem času zopet posebno hudo divjala, čeprav tega niti ne čutimo. Ljudje so že navajeni, da se po shodih in v cerkvah, v gostilnah in privatnih hišah proti „Stajercu“ z najgorostašnejšimi lažmi nastopa. In ljudje vedo prav dobro, da dela

mного sovražnikov mnogo časti.

V slabo sadje se ovse ne zaletavajo in laž ni imela nikdar tako strastnih nasprotnikov nego resnica. Za nas velja vedno

resnica

in od resnice ne bi odnehali, pa če bi bila vsa bodočnost od nje odvisna. Mi nismo zagovorniki posameznih stanov, ki se mastijo na troške ljudstva. Mi zagovarjamo pravico

vsega ljudstva

in to bomo i z naprej storili. Kmet, delavec, obrtnik, to so stebri naše politike in na te stanove se mi zanašamo. Psovke nasprotnikov nas ne bodejo prestrašile, laž nas ne bode premagala. Kakor doslej, korakali bomo tudi v bodoče naprej!

Prijatelji

ostanite zvesti listu, nabirajte nove naročnike, dajte sosedom list čitati, razširjajte list po kavarah, gostilnah in pri trgovcih, inzerirajte, kupujte le pri trgovcih, ki inzerirajo v „Stajercu“. — z eno besedo: delajte z nami!

Uljudno prosimo, da se zaostalo naročnino poravnata in da se vsakdo zaveda, da z delom za „Stajerca“ gre roka v roki

delo za ljudstvo.

Uredništvo in upravnništvo „Stajerca.“

Politično divjanje v Polenšaku pri Ptuj.

V Polenšaku je tamošnji župnik Poplatnik vdomačil razmere, ki so že res prava sramota za faro. Mnogo let se že borimo proti hujskariji klerikalstva in z mnogimi političnimi duhovniki smo že imeli opraviti. Ali tako odurnega, surovega, protinavnega in protikrščanskega nastopanja, kakor si ga privoščijo v svoji politični blaznosti župnik Poplatnik, še nismo doživeli.

Opozarjamo torej cerkveno oblast na ta naravnost nebovpijoči škandal v Polenšaku in prosimo jo v zadnji uri, da naj divjanju Poplatnika konec napravi. Dobili smo skrajno ogorčena poročila, po katerih so farani pripravljeni, da si na gotovi način sami pomagajo, ako bi cerkvena oblast ne hotela Poplatniku moralno prisilno srajco obleči... Najbolj pobožni gospodarji prihajajo k nam in pravijo, da ne marajo več v cerkev iti, ker so Poplatnikovih kletev in psovk sili. Kmetke žene, katerih katoliška vera je čista in globoka, jokajo in tožijo, češ da svoje dece ne morejo več v cerkev pošiljati, ker jo tam Poplatnik pohujšuje. Vera peša v resnici in vsak dan Poplatnikovega divjanja škoduje veri bolj nego bi škodovalo deset brezvercev... Mi smo Poplatnika še kot kaplana v sv. Urbanu poznali. Povedali smo takrat na podlagi dokazov, da je temu „duhovniku“ za prvaško hujskarijo več nego celo za cesarsko zastavo... Mislili smo si, da bode v Polenšaku kot župnik pametnejši postal. A zmožili smo se! Poplatnik je svojo hujskarijo še podvojil in potrojil in je zašel na pota grdega fanatizma, ki ne pozna nobenih mej in obzirov, nobene dostojnosti in pravičnosti. Že lani si je privoščil Poplatnik raz prižnice naravnost bogokletno trditve, da je vsak najhujši nečistnik manjši grešnik od tistih, ki „Stajerca“ berejo. V zmislu tega najnovejšega liguorianskega nauka se je zgodilo, da imajo zdaj na Polenšaku več nezakonskih mater nego zakonških. To ima župnik Poplatnik s svojimi „nauki“ na vesti! In zdaj ga menda vest peče. A namesto da bi potrkal na svoja prasa in molil svoj „mea culpa“, prišel je raje raz prižnice divjati, da se poštenim faranom lasje ježijo. Nedelja za nedeljo ne čujejo farani drugega raz kanceljna, nego besede sovraštva, besede jeze in gnusne psovke, ki jih dostojni človek niti v zadnji žganjarni ne izusti. Politika in psovanje, to je žalostni „evangelij“ fajmoštra Poplatnika. Otroci prihajajo domu in povprašujejo očeta, kaj je to „kurva“? V cerkvi so slišali to besedo... In kar ne more Poplatnik na prižnici storiti, to stori v spovednici. Da bi svoje „ovce“ pred „Stajercem“ preplašil, jim ne daje odveze, ako čitajo naš list. Pred kratkim šele je prišla neka več kot 70 letna starka več kot eno uro daleč k Poplatniku spovedovati. Vboga žena je bila težko bolana. Hotela si je vest olajšati pred „božjim namestnikom“, kakor je to vse svoje trudapolno življenje dolgo storila. A ker je ta poštena žena resnično povedala, da tudi „Stajerca“ bere, ji Poplatnik ni dal odveze; spodil je slabotno, bolano staro proč in rekel ji je, da mora napraviti zaradi čitanja „Stajerca“ generalno spoved. To je tako podla zloraba duhovniške moči, da ne najdemo več besede! Listi, v katerih dopisujejo Macochi in ednaki žegnani junaki, so menda boljši. Poplatnik, kako bode zagovarjali svoje divjanje pred večnim sodnikom? Po našem mnenju ne morete imeti Vi niti iskric prave vere, ker drugače bi ne

omadeževali na tako ostudni način duhovniške svoje suknje... Ali mislite res, da bode s tem ljudi prestrašili? Ne! Danes ne živimo več v časih tlake in robote, ko so klerikalni graščaki in politični duhovniki vbojemu kmetu jezik zavezali in zadnjo kapljico krvi izprešali. Ljudje si znajo danes pomagati! Ali mislite, da bode morda z Vašim počenjanjem „Stajerca“ prestrašili? Ne! Mi ne bomo odnehali; dokler ne bode Vi svoje postopanje predrugačili, dokler ne bode cerkve veri pustili, toliko časa bode švigal bič „Stajerca“ okoli Vaših ušes... Ali — ali! Ako pri temu boju naša sveta vera trpi, ste Vi Poplatnik odgovorni. Edino zato pa kličemo tudi cerkveno oblast na pomoč. Naj ta napravi red, dokler je še čas...

Politični pregled.

Delegacije stopile bodejo, kakor smo že poročali, okoli 20. t. m. skupaj. Sklepale bodejo najprej o proračunskem provizoriju. Splošno se želi, da bi imele delegacije daljše zasedanje.

Evharistični kongres. Septembra meseca 1912 zboroval bode na Dunaju 23. evharistični kongres. Klerikalni listi vseh avstrijskih narodov seveda trobijo, da se gre tukaj za versko stvar. Ali vse bobnanje in trobentaue ne prikrije dejstva, da se gre edino za klerikalno-politično zadevo, pri kateri črni gospodje seveda v plašcu katoličanstva nastopajo. No, zatega solca ue bodejo knte nikdar zakrile...

Ruski vohuni. V Lvovu in vzhodni Galiciji so zopet več ruskih vohunov zaprli, med njimi tudi rusofilskega agitatorja Bendasius, ki je bil več let književničar v tamošnjem rusofilskem društvu. Zaprli so tudi nekega Bazilja Koldra in dva rusinska duhovnika. V stanovaju duhovnikov so našli mnogo dokazil, da sta za Rusijo špijoniirala. Baje se bode v kratkem še več prizadetih in sumljivih oseb zaprlo.

Proti „Sokolom“. Ruska vlada je ruskim telovadcem udeležbo na kongresu „Sokolov“ v Pragi prepovedala. Kje je „slovanska vzajemnost“?

Dobro tako! V klerikalni stranki na Nemškem se je pojavil hud spor. Zdj poročajo listi, da hoče papež izdati odredbo na nemške škofe, po kateri bode vsem posvetnim duhovnikom in redovnikom javno nastopanje po shodih itd. strogo prepovedano. Tako odredbo bi pač tudi pri nas potrebovali. Potem bi vera mnogo manj „pešala“.

Politični umor. Iz mesta Bari poročajo, da je bil direktor Vukčević tamošnje banke od nekega agenta policije v Cetinju iz političnih vzrokov ustreljen.

Ruske razmere. Iz Petersburga poročajo listi, da so poskusili anarhisti zopet napad na carico. Ta ima namreč jako lepi kinč iz biserov. Pred par dnevi je carica opazila, da postajajo biseri bledejši in tudi ona sama je postala bolehnata; na koži so se ji izpuščali mehurčki. Preiskava je dognala, da so bili biseri pomočeni v strup. Zaprli so dvorno služabnico Marijo Ossipovno, kateri so dokazali zveze z anarhisti.

Zopet bombe. Iz Konstantinopla poročajo, da so tam na parniku „Smyrna“ zaprli Ruso

Ivanova in belgrajskega anarhista Kekerja. Hotela sta ravnokar mnogo bomb in streliva na avstrijski parnik „Tirol“ prevoziti, kateri bi imel na Rusko odpluti. Skupno je zaplenila policija 9 bomb in 2 veliki kišti dinamita. Sodi se, da se je s tem prišlo večji zaroti na sled, a preiskava hode šele doguala, proti komu je bila zarota naperjena.

Klerikalno maščevanje. Nahujskani klerikalni divjaki v Aquileji so porezali županu Stabile 200 trt, ker je ta naprednega mišljenja in ker pelje ostri politični boj proti črnobom. Klerikalci so pač po celem svetu enako zverinski!

Angleški štrajk. Velikanski štrajk angleških rudarjev, ki je trajal več tednov in je napravil neizmerno gospodarske škode, je končan. Sicer bode še tedne trajalo, predno se bode delo redno vršilo. Ali v splošnem se lahko o končanem boju govori. Štrajk ni prinesel rudarjem zaželjenega polnega uspeha, čeprav se je i vlada zanje potegnala. Razburjenje med rudarji je še vedno veliko.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabin za negovanje moje kože le Stecken-pferd-lilijino-mlečno milo od trdkre Bergmann & Co., Tetschen a/E. Kos za 80 h se dobi povsod 229

Dopisi.

Ptuj. Pri občem zboru štajerske kmetijske družbe v Gradcu naučili smo se spodnještajerski delegati marsikaj. Občudovali smo veliko govorniško zmožnost našega dičnega poslanca Ojzmeca, katerega govorniško „künst“ se je že v zadnji številki našega lista obširno opisala; občudovali smo pa tudi neizmerno delavnost našega poslanca Miha Brenčiča. Oj ti zlati Miha Brenčič! Kako delaven je! Prvi med prvimi je zasedel prostor v deželni hiši, imajoč na svoji desni strani vrednega tovariša Ojzmeca. In sedel je naš Miha in pisal je, da se je miza tresla. Pisal je tako naglo, da so postali nekateri delegati pozorni na njegovo častito osebo, meneč da Miha že stenografira, dasi še iz ljudske šole odpustnice nima. A glej čudo! Naš Miha nič ni pisal, nič stenografiral, ampak — dede malal! Bog ve, kje so krožile njegove misli tistokrat, da sploh ust ni odprl?? Najbrže pri kranjskih dekletih! Opazovalec.

Bohova. (K našim volitvam.) To je bil dan sodbe; kajti razsodilo je ljudstvo samo, da ne mara več kaplanovega, farškega generalstva. Volilci so razsodili ter možato in očitno dokazali, da je komanda črnobom za en — žvižgec. Nam se sedaj, po hudi boritvi, vsmilijo res vse ove neumne ovčice, ki so po Baznikovih polzkinah se speljali v smeh in sramoto, ki so na farško upanje prisekali, ki so se toliko upenjali in mudili in trudili in vse za en žvižgec! Oh, oh, vas kaj glava boli in srce se vam krvavi, vi ovčice naivne! Torej o volitvi sami! Črnuhi so švigali po vasi nervozno semtertja, kakor razplašene mravljičice, če s palico udariš na njihovo stavišče. No in mi smo tudi krepko udarili s štajercijansko pestjo na črno mravljišče, in črne mravljičice Bohovske je prehodila kurja

polt: jojkec, jojkec kaj pa bo? Mirno pa so se zbrali tvoji soldatčki ljubi „Štajerci“, a prišli so vsi, vsi, brez izjeme, ter so volili, ter Baznikove čete pobili. Vsa čast jim, ki so prihajali iz Maribora, Tesna, Rotweina in Razvanja in so vrlim naprednim Bohovčanom pomagali do sijajne zmage čez črno bandero. „Štajerček“, dragi naš striček, le poročaj tvojim cenjenim čitateljem, našim vrlim somišljenikom, kako je ta suh Francelček, po imenu Frangesch, na svojem bicikeljnu par tednov sem noč in dan norel od volila do volila, pa z jokajočim prošnjem fehtal štime za Baznikovo zlahto. Ko je tako blaznel na svojem koleselcu po vseh luknjah, so mu brkice njegove v vetru vihrale, da ga je bilo strah in groza za pogledati. A sedaj po volitvah so se mu neki nemirne brkice njegove pomirile in le nalahko še v trepetu se mu igrajo po plahem bledem licu. To sicer ni prav, pa je že tako. Pa mislite, da je trski Francelšek sam se potil? Kaj še, kaplan Baznik ima veliko armado, le en — žvižgec mu pomaga. Poleg Francelna je bil tudi delal njegov bratec Jernej, bratanec Rečnik-Gale, no in tako naprej. Celo z Marburga so si zveste pomagače priklicali — vse zastonj! Pri Jernejcu in Francelnu so imeli svoje ponočne konference — hu, hu, kako je bilo vse črno; jedli so in pili in študirali, kako bi prešmentane Štajercijance pobili — pa vse zastonj! Na dan volitve so imeli en sodček piva in vedro vina, pa klobasic, svinjine s krenom, trdo kuhana jajca, štruklje, pogače in kolače pripravljeno, da bi po zmagi svoje ovčice prav nafajtrali. Vsakega volilca, ki so ga na svoje limance hotel loviti, so povabili na volilno pojedino, ter te dobre reči tako farbali, da so se ubogim poslušalcem debele sline cedile. Nič ni pomagalo, nič, vključno temu so pogoreli, pogoreli. Ne vemo, kdo je po volitvi jedel in pil, in če jim je dobro dišalo. Ubogi Francelček bo moral sedaj nove luftšlauhe za svoj verderbani bicikelj si kupiti, kaplan Baznik pa si je že dal dva para štifletnov na novo podplatiti. No in mama Francelnova so vzdihovali, da so te šmentane volitve ravno pred prazniki razpisali, češ sedaj je za nujna gospoda sinova cela Velikonočna štimunga verderbana. Oh dragi „Štajerci“, trojim častitljem pa so Velikonočne klobase kaj dobra dišale. Je že tako: Tu žalost in obupnost, tam veselje in nade. Kakšne štimunge je neki kaplan Baznik — ha? Glej, vsaj smo ti prerokovali in ti si se nam smejal. Kje pa zdaj peče? Prihodnjič več kaj, zdaj grem na en firkelček k Grašiču. „Kikiriki — pogoreli ste vsi, — zdaj je vse hin“, poje Bohovski kokodni.

Ješence pri Račjem. Slavni gospod urednik! Pri nas se je vnel hud boj. Dne 31. marca imeli smo volitev občinskega predstojnika. Bil je zopet izvoljen starokopitnež posestnik g. Vauhnik Janez. Kakor smo pa izvedeli, vložila se je pritožba zoper novo izvoljenega župana. Prav lahko je torej, da bomo imeli nove občinske volitve. Vložilo se je tudi več drugih pritožb zaradi nereda v naši občini. Kakor znano, so že očka „Mihl“ več let „rihtar“, so seveda vsega navajeni, in delajo kar pod svoj klobuk. Vsemu temu so prišli naši napredni

možje na sled, ter se ne pustijo več od klerikalcev pod nosom briti. Kaj ne, očka „Mihl“, to smrdi, grozno smrdi! O celi zadevi in o izidu te volitve bomo še natančneje govorili.

Ragoznica pri Ptuj. Zločinstvo se je zopet zgodilo na sadnih drevesih Jožefu Brumenu, obč. predstojniku v Ragoznici, ker mu je bilo ta čas, ko je bil Johan Grandošek zavoljo prejšnjih poškodovanih dreves v preiskavi, zopet več dreves poškodovanih. Dobro bi bilo, ako bi se tega poškodovalca zasačilo, ker se splošno želi, da bi to zločinstvo prišlo na dan. Res, tisti ki tako škodo delajo, niso več ljudje, ampak hudiči. Ker so hudiči brez vsakega usmiljenja, zato je bi se smelo takega hudodelnika tudi na dvoje prerezati in v sadonosniku na kol obesiti, kajti živi krst se ne bi jokaj za njim.

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 40

Velika povodenj.

Povodenj v raznih deželah. — V Ameriki 30.000 oseb utonilo?

V velikonočnem tednu pojavilo se je v raznih deželah jako nevarno vreme, viharji, nevihte, in tem sledeča povodenj, ki je napravila velikansko škodo.

V Galiciji so divjali v pokrajini Zambor, Zloczow in Stryj veliki snežni viharji. Snežilo je tako hudo, da je bilo n. p. mesto Lvov štiri dni popolnoma v snegu zakapano in odrezano od vsacega prometa. Potem je prišel nakrat gorki veter, sneg se je pričel topiti in povsod je nastala povodenj, tako da niti več železniški vlaki niso mogli voziti. Istotaki viharji in povodenj so se zgodili v Slovačiji.

Največ škode pa je napravila „huda ura“ v Severni Ameriki v pokrajini reke Mississippi. Ta reka je najdaljša reka na celem svetu. Mississippi teče skozi 40—130 km široko dolino, ki leži deloma globlje od vode; napravljeni so vsled tega umetni bregovi. Vled deževja je zdaj voda tako hudo narasla, da je te umetne bregove podrla in vso dolino preplavila. Več kot 50.000 kvadratnih milj zemlje prišlo je pod vodo. Na tisoče hiš je popolnoma uničenih. Prebivalci so zbežali v cerkve in druga javna poslopja in po plodoviti zemlji plavajo zdaj barke. Amerikansko mesto Kairo stoji popolnoma pod vodo in vseh 15.000 prebivalcev je brez strehe. Istotako je 22 fabrik v okolici preplavljenih. V mestu Neu-Madrid stoji voda deloma 4 metrov visoko. Popolnoma preplavljena so tudi mesta Marion in Earl. Mesto Hickmann je podobno otoku, ker je vso mesto od vode obdano. V veliki nevarnosti je tudi mesto Frangis; ako bi voda tam bregove podrla, bi lahko 250.000 oseb v najnevarnejši položaj prišlo. Prebivalstvo dela tam z vsemi kriplji, da utrdi bregove; milijonarji poleg beračev, rama ob rami delajo vsi noč in dan, kajti vsem grozi mokra smrt. Na reki sami plavajo cele lesene hiše, pohištvo, mlinci živali in ljudi. Obenem grozi za preplavljene pokrajine lakota, kajti vlaki ne morejo več prihajati in življenjskih sredstev prinašati. Reka je vse uničila, bogatini so postali čez noč berači. Strokovnjaki trdijo, da bode voda še pet dni naraščala. Niti najstarejši ljudje se ne spominjajo tako velikanske povodnji v Severni Ameriki!

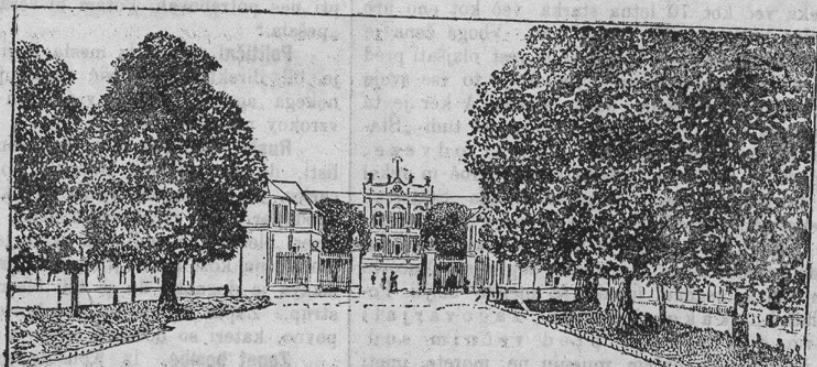
V naslednem podamo še zanimivejše vesti iz nesrečnih pokrajin:

New-York, 8. aprila. Pet američanskih držav je v nevarnosti in 20 mest je preplavljenih. Ako voda še za 20 centimetrov naraste, je en četrtil milijona ljudi brez domovja. Vojni minister razpošilja življenska sredstva.

Memphis, 7. aprila. Vled dvatedenske povodnji reke Mississippi je 50.000 oseb brez strehe. Govori se, da je 30 tisoč oseb utonilo. Doslej cenjene po vodi prizadete škode je za 50 milijonov kron.

Grad Hetzendorf pri Dunaju.

Danes prinašamo sliko krasne cesarske graščine Hetzendorf, ki se nahaja v bližini Dunaja. Kakor znano, je graščina Hetzendorf s krasnim drevoredom zvezana s Schönbrunnom. Grad Hetzendorf je bil prvič v 12. stoletju zgrajen. Leta 1744 se je razvaline odpravilo in sedanjo zgradbo urednili.

Schloss Hetzendorf bei Wien.

Posebno je ta grad nepozabni cesar Jožef II. ljubil. V gradu se nahaja veliko umetnin, ki imajo precejšno vrednost. V zadnjih letih prišel je le redkokdaj kak član

cesarske hiše v ta grad. Zdaj je stvar drugačna, kajti novo poročeni nadvojvoda Karl Franc Jožef se bode v kratkem s svojo soprogo v Hetzendorf preselil.